

SPINET

Postbus 48, 6590 AA Genep
secretariaat-cssp@missie-geest.nl
www.missie-geest.nl
IBAN NL72RABO0116166444
BIC RABONL2U

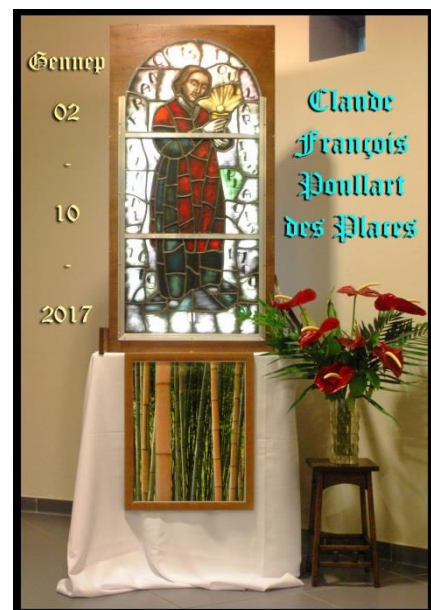
SPIRITIJS NEDERLANDS TIJDSCHRIFT

Jaargang 72 no. 10

November 2017

Overweging 2 oktober 2017 – Claude François Poullart des Places.

Er bestaat niets beters en mooiers dan de dag van onze eerste stichter te vieren en hem ons eerbetoon te betuigen door – als leden van zijn Congregatie – te laten zien dat wij in ons religieus leven van alle dag zijn motivatie en gedachten, zijn levensstijl, zijn charisma, zijn spiritualiteit serieus nemen en proberen om die ook ons eigen te maken. In “Gedachten over leven, leer en ministerie van Claude François Poullart des Places” schrijft onze confrater Cor van der Poel: “Alles wat hij heeft deelt hij met arme studenten om hen te helpen in hun studies. Hij had kennis van hun uitstekende kwaliteiten, en zag dat zij – bij gebrek aan middelen – hun prachtige talenten niet konden ontwikkelen. Ze zouden belangrijk kunnen zijn voor de Kerk en om ze niet verloren te laten gaan, schrijft Claude François, “breng ik ze in één huis bij elkaar. Ik denk dat God dit van mij wil”. Hij voegde de daad bij het woord en leefde, at, studeerde en bad in en met die groep – in gemeenschap met hen. Hij vond leven in gemeenschap een ideale leerschool voor vorming van toekomstige apostolische werkers. Later maakt Libermann het tot een essentiële dimensie van het apostolische en missionaire leven. Poullart des Places liet het comfort, luxe, en het leven als eenling op zijn appartement achter zich en voegde zich bij de studenten, met het ongemak van een gehuurd huis – een duidelijke geste en aanduiding van een manier van leven, die hij wilde voor zijn congregatie. Op Pinksteren 1703 wordt dit huis genoemd “huis van naastenliefde”, waar ieder lid “liefde en zorg” ondervindt.

Anno 2017 : De noeven als voorbereiding op deze dag, deed me erg denken aan het jaar 1703 – aan dat huis van naastenliefde, aan die gemeenschap van studenten samen met Claude François. Een internationale groep jongeren neemt het op zich een begeleidingsboekje klaar te maken en dat aan te reiken aan de Spiritijnen wereldwijd. Overwegingen voor de 9 samenkomsten met als titel: “Het leven in gemeenschap: grondslag, kracht en beginsel van onze Missie”. Jongeren uit 7 verschillende landen, - samen bij elkaar

onder één dak in hun spiritijnse vorming. Als een bamboeplant, die in de eerste jaren uitgroeit in de diepte – een goed fundament - en daarna uitgroeit, niet als één stengeltje of geïsoleerd, maar als een bosje – samen met anderen. Symboliek van het communiteitsleven. Het staat hier uitgebeeld in de collage, die tijdens de novenen en tot vandaag hier voor ons staat, en ook op de kaft van het boekje van onze viering.

In het algemeen kapittel van Bagamoyo werd een animatieprogramma voorgesteld, uitgevoerd in verschillende fases. Na de 2 eerste fases: onze roeping en onze spiritijnse identiteit, en de rol van de H. Geest in ons leven en de uitoefening van de pastoraal, is de Congregatie aan de 3de fase begonnen, die besteed wordt aan het spiritijns gemeenschapsleven. Bij die gelegenheid schreef de algemene overste een brief, waarin hij ons herinnert aan de Leefregel: “Het leven in gemeenschap is een essentieel element van onze spiritijnse roeping”. Bij de fusie van de Congregatie van de H. Geest (Poullart) met die van het Onbevlekt Hart van Maria (Libermann) zijn er geen moeilijkheden over deze kwestie, omdat in de Congregatie van het Onbevlekt Hart van Maria sinds haar stichting het gemeenschappelijk leven ook al in haar leefregel was opgenomen. Vooral bij de laatste kapitels is het gemeenschapsleven veel ter sprake gekomen. Maynooth (in 1998) zegt dat leven in gemeenschap niet zomaar een regel is van praktische aard , maar een essentiële inspiratiebron voor het volbrengen van onze missie.... We worden er samen sterker van, door ons gemeenschappelijk gebed, door het delen van ons geloof, door de vriendschap en wederzijdse steun. De gemeenschap is een plaats waar we elkaar wederzijds kunnen bemoedigen. In hetzelfde document wordt ook gezegd dat het gemeenschapsleven een integraal deel is van onze zending, een krachtig getuigenis van de boodschap van het Evangelie. En Torre d’Aguilha (2004) zegt dat leven in een internationale gemeenschap een antwoord is op de oproep, die de Geest aan ieder van ons richt, om te getuigen van een nieuwe menselijke solidariteit, die het individualisme, het egocentrisme en het nationalisme overstijgt. Zelfs zegt het document dat het getuigenis van zieke confraters en van hen die op rust zijn, deel uitmaakt van hun zending, een vervolg van hun leven als missionaris, op een nieuwe en misschien wel diepere manier. De waarde van hun gemeenschapsleven, waar met vreugde, waardigheid en genade beperkingen en grenzen beleefd worden, mag niet onderschat worden.

Mooie teksten , zegt onze algemeen overste ! Maar “we geven er ons rekenschap van dat de realiteit van het leven vaak ver af staat van het ideaal in onze officiële documenten”. Een jonge confrater schreef me vorige week nog: “Ik ga nu de lauden bidden, alleen, want hier heeft ieder zijn eigen leefregel”. En toen ik hem sprak over het begin van de novenen hier in onze gemeenschap, antwoordde hij : “Bij ons onbekend”. Ik denk zo dat ’t iets te maken heeft met het Evangelie van gisteren – een ja -zeggen en een nee- doen. In deze 3de fase van het animatieplan raadt de algemeen overste ons aan om te beginnen met ons af te vragen hoe we de kloof tussen ons dagelijks leven en de visie, die ons wordt voorgehouden in de leefregel en in de kapiteldocumenten kunnen dichten. En dan is het goed om de stelling in herinnering te brengen die de Congregatie van de Religieuzen tijdens het jaar van het godgewijde leven heeft gelanceerd: “Broederlijkheid is het eerste en meest geloofwaardige evangelie dat we kunnen verkondigen”. Dat de goddelijke Drievuldigheid – die goddelijke leef- en werkgemeenschap van Vader, Zoon en Geest, die een bijzondere plaats had in het gebedsleven van Claude François Poullart des Places - ons moge helpen bij het beleven van onze spiritijnse leefregel in trouw en standvastigheid. Amen.

Toon Jansen

Uit de Religieuze Werkgroep

7 september 2017

Het is de gewoonte om in Spinet een artikel te schrijven over wat er wordt besproken in de werkgroepen. Op 7 september kwam de Religieuze Werkgroep weer bijeen. We bespraken het artikel van de dominicaan Dominique Collin "Waarom (nog) christen zijn ? De originaliteit van het evangelie", dat eerder werd besproken in de Missionaire Werkgroep. Kort samengevat beweert Collin in dit artikel dat de christelijke boodschap weer geloofwaardig moet worden door naar de originaliteit van de boodschap van Jezus terug te keren. Dat is het Rijk Gods dat reeds aanwezig is én nog moet komen. Dat betekent een nieuwe bestaanswijze die als woord grenst aan het onwaarschijnlijke en als daad aan wat niet realiseerbaar is. Het evangelie ontleent zijn geloofwaardigheid aan zijn dubbele kwaliteit: het Rijk Gods is tegelijk onwaarschijnlijk én niet-realiseerbaar. Het is te geloven door je eraan over te geven. Wij hebben van het geloof een opinie gemaakt, een wetenschappelijk en technisch betoog. Maar het gaat om het onoverdraagbare over te dragen: het geloof als vertrouwen in een boodschap. Geloof laat zich niet bewijzen, maar laat zich ervaren.

Dat verklaart Collin aldus: hij zegt dat de kernboodschap van het evangelie gedeeltelijk is vergeten door de christenheid. Het werd een religie zoals alle andere religies en ziet zich als meer waar dan de andere religies en ook universeel, terwijl het in de praktijk imperialistisch was. Het gaat niet om het doopsel maar om het getuigenis, dat het menselijk bestaan verandert en er vorm aan geeft door de onwaarschijnlijke en onrealiseerbare werkelijkheid van het Rijk Gods. Het gaat er volgens hem niet om mensen te her-evangeliseren of om ze weer naar de kerk te brengen, maar om een andere wijze van bestaan dan alleen te leven voor bezit, macht en schone schijn. En dat dit mogelijk is en ons gelukkig maakt.

In het gesprek over deze tekst reageerde iemand die zei dat de bewering, dat het geloof ook een opinie is geworden net als alle andere "geloven", toch te ver gaat. Want bij het formuleren van ons geloof als een leer was er heel veel invloed van het Griekse, oosterse en joodse denken geweest. Ook Paulus heeft veel invloed gehad op de geloofsformulering. En in het begin werd er voorzichtig een leer geformuleerd die in het Credo zijn definitieve vorm heeft gekregen. Het Credo hebben wij van buiten geleerd en vaak uitgesproken zonder er helemaal achter te staan. Overigens spreekt Paulus juist heel weinig over het Rijk Gods, nl. maar één keer.

Wat bedoelt Collin met "nóg niet en toch al aanwezig" en met de combinatie "onwaarschijnlijke en niet-realiseerbare werkelijkheid" naar de tekst van de Bergrede (gelukkig zij die wenen, etc.). Dit klinkt nogal vaag en ook tegenstrijdig.

Geloven in God roept b.v. in Nigeria geen dilemma of discussie op. Want iedereen gelooft in God en aanbidt Hem. De mensen komen 's morgens vroeg al naar de mis voor ze naar hun werk gaan. Ons geloof kent een andere manier van formuleren en het is vaak ook moeilijk dit te uiten.

Om de kerk weer wat leven te geven is het nodig om door iemand geraakt en geïnspireerd te worden. Dat gebeurt vaak in kleine groepjes. Dat zeggen ook Erik Borgman en Stefan Paas in een lezing over de toekomst van de kerk. De massale kerk verdwijnt en kleine groepen worden de kerk van de toekomst. Dat vindt niet iedereen zo in het gesprek van onze groep. Wat is onze eigen plaats daar dan in ?

Maar onze kerken blijven leeg, zelfs als er wel eens een aardige viering is. Dat komt ook door het beeld dat men nu van de kerk heeft, door het seksueel misbruik en de houding van de conservatieve bisschoppen.

De eredienst blijft belangrijk in de kerk, het samenkomen van de gemeenschap met de prachtige symbolen die in de liturgie worden gebruikt.

En toch trekt de Passion wel veel mensen aan, ook jongeren. Het kan dus wel dat modernere vormen van vieren de mensen aanspreken, ook de jeugd.

Kees Bruin

Een nieuwe energie voor de congregatie door Marielle Beusemans

deel 1 van 3

En die nieuwe energie inspireert! In 2015 kwamen 26 leken spiritijnen en 9 geproteste spiritijnen rond het thema 'Een nieuwe energie voor de congregatie' in Dublin samen. Voor mij was het mijn eerste grote Europese bijeenkomst sinds ik in 2002 afscheid had genomen als Europees coördinator en vele jaren in Oost Afrika had gewerkt met spiritijnen of daar regelmatig contact had met spiritijnen. Ik was blij verrast door de energie die er uit ging van deze groep leken spiritijnen.

Bij de voorbereiding van deze bijeenkomst hadden wij, coördinatoren leken spiritijnen van verschillende Europese provincies, onze wens kenbaar gemaakt om uit te gaan van wat ons inspireert en waar we warm voor lopen. Met andere woorden laten we van onderop te werk gaan. Wat beweegt ons. Iedereen was gevraagd om op een creatieve wijze met beeldend materiaal te laten zien wat zij in hun eigen provincie doen. Dit keer geen verhalen en theologische verhandelingen maar delen van de 'spiritualiteit van de straat'.

Eerdere Europese bijeenkomsten onderstreepten vaak de verschillen tussen de provincies en probeerden –van bovenaf- te komen tot uniformiteit. Hetgeen nooit lukte. Meer een frustratie voor enkele spiritijnen dan voor ons leken spiritijnen!

Verschillen zijn er. De context van de landen verschillen sterk, net zoals het aantal leken spiritijnen in een provincie. Er zijn veel 'oudere' mensen maar ook enkele jongeren doen met ons mee. Leg je het accent op missionaire inzet of ben je meer bezig met reflectie. Ben je sterk kerkbetrokken of woon je in een sterk gesecculariseerde samenleving? Wordt de leken beweging in je provincie 'geleid' of 'begeleid'. Zomaar een greep van verschillen tussen de verschillende Europese contexten.

De eerste Europese leken bijeenkomst was eind jaren '90. Wij zijn dus nog 'jong' in vergelijking met de congregatie die al meer dan 300 jaar oud is. En dat 'jonge' is terug te zien in wie we zijn en hoe we zijn. Wij zijn een beweging met de nodige dynamiek. Een beweging waarin veel verschillende dingen gebeuren. Een beweging waarin we elkaar inspireren. Een beweging die nog niet toe is aan structuren maar die ruimte vraagt om te groeien en zich te ontwikkelen. Er is inderdaad nog geen theoretisch doortimmerde 'leer' wel een gaandeweg steeds dieper doorleefde en doordachte bezielde en bezielende praktijk die sterk geïnspireerd wordt door het spiritijnse gedachtegoed.

Spiritualiteit

In alle presentaties werd tijdens die Europese leken spiritijnen bijeenkomst in Dublin, veelvuldig gesproken over spiritualiteit. Spiritualiteit gaat over dat wat je beweegt, dat wat

zin en betekenis geeft aan je leven of aan de groep leken spiritijnen. Het gaat over bewust worden en bewust zijn van die 'drive'. Iedereen benadrukte in zijn/haar presentatie dat zoiets ontstaat tijdens ontmoetingen tussen leken en geprofeste spiritijnen. Noem het een dynamiek van spiritualiteit. Verhalen en ervaringen van voorgaande generaties worden gehoord en verbonden met verhalen en ervaringen van leken nu.

Leken spiritijnen ervaren dagelijks in hun (vrijwilligers) werk dat onze samenleving onder spanning staat. Wij vragen ons af hoe we daarmee aan de slag moeten en kunnen gaan? Die ontmoetingen met elkaar en samen met geprofeste spiritijnen daagt ons uit.

Op die momenten leren wij hoe de woorden uit de traditie –zowel van de spiritijnen als van het christendom- ook in onze huidige, geseclariseerde samenleving draagkracht hebben.

In veel presentaties herkende ik de waarden zoals die benoemd zijn in het katholieke sociale denken. Deze fundamentele waarden die voortkomen uit de gedachten die in 1891 opgeschreven zijn in de eerste sociale Encycliek 'Rerum Novarum' zijn ook voor onze huidige samenleving zeer actueel en voor ons handelen vanuit onze spiritijnse spiritualiteit. Zo sprak iedereen over menselijke waardigheid. Ieder mens staat centraal, individueel én als lid van een gemeenschap. Wij gaan uit van een samenleving waar het goed is om te leven, waar mensen elkaar versterken en bevestigen. Waar solidariteit een kernwaarde is, omzien naar elkaar ons uitgangspunt is. Zo willen wij het algemene welzijn van iedere mens bevorderen. Dit doen wij vanuit de gedachten van 'subsidiariteit'. Dat wil zeggen ieder mens heeft talenten en kan ondersteuning bieden aan processen in de samenleving.

Evangelie

Het is een bijzondere opgave van de spiritijnse leken om zich in de geest van het evangelie, in politiek, maatschappij en economie in te zetten. Het katholiek sociale denken biedt hierbij een duidelijke richtlijn. Wij doen dat door bij te dragen aan het politieke en sociale leven. Wij werken vanuit een bezielde verband mee, als echte getuigen van het evangelie, aan vrede en rechtvaardigheid. Daarbij gaan wij uit van de mens. De mens moet er de oorsprong, het middelpunt en het doel van zijn.

Luisteren

Als ik je vraag naar mij te luisteren en
jij begint mij adviezen te geven,
dan doe je niet wat ik vraag.

Als ik je vraag naar mij te luisteren en
jij begint mij te vertellen,
waarom ik iets niet zo moet voelen als ik voel,
dan neem jij mijn gevoelens niet serieus.

Als ik je vraag naar mij te luisteren,
en jij denkt dat jij iets moet doen
om mijn probleem op te lossen,
dan laat je mij in de steek,
hoe vreemd dat ook mag lijken.

Dus, alsjeblieft, luister alleen maar naar me
en probeer me te begrijpen.

En als je wilt praten,
wacht dan even en ik beloof je
dat ik op mijn beurt naar jou zal luisteren

Gedicht van Leo Buscaglia

Dialogo

Tijdens een Europese bijeenkomst is het niet altijd makkelijk communiceren ondanks het goede werk dat de tolken doen. Zij zijn voor ons onmisbaar! Europa kent vele verschillende moedertalen en niet iedereen voelt zich voldoende zeker om te spreken in een van de officiële talen die gebruikt worden tijdens de internationale bijeenkomsten. Ondanks dat grote struikelblok van gezamenlijke taal gaan we met elkaar in dialoog.

In die dialoog komen ieders ervaringen en mogelijkheden aan bod en zoeken wij hoe die bijdragen tot verbondenheid. Nieuwsgierig zijn we naar elkaars denken. Tijdens die dialoog sessies gaan we met elkaar in gesprek en komt iedereen aan het woord. Iedereen vertelt wat hij of zij wil zeggen vanuit zijn of haar eigen situatie. Iedereen luistert met aandacht. Niemand denkt voor een ander of geeft advies. Samen onderzoeken we waar het om draait. In die open dialoog is het wederzijdse respect voelbaar en komen we tot nieuwe inzichten.

In zijn encycliek *Redemptoris missio* van 1991 (nr. 56) schreef paus Johannes Paulus II: “De dialoog vloeit niet voort uit tactiek of eigenbelang, maar is een activiteit met eigen motieven, eisen en waardigheid. Hij is een vereiste van diepe eerbied voor al wat de Geest, die blaast waarheen Hij wil, in iedere mens heeft uitgewerkt. Door de dialoog wil de Kerk de ‘zaden van het Woord’ en de ‘stralen van die Waarheid welke alle mensen verlicht’, ontdekken, zaden en stralen die zich bevinden in de personen en in de godsdienstige tradities van de mensheid. De dialoog is gebaseerd op hoop en liefde en zal vrucht dragen in de Geest.”

Samen optrekken is ontmoeten

Europese leken spiritijnen ontmoeten elkaar slechts eenmaal in de vier jaar. Ik kijk altijd uit naar die bijeenkomsten. En ik spreek niet voor mij alleen als ik zeg dat die drie dagen samen optrekken van groot belang zijn voor mijn verbondenheid met de andere Europese leken spiritijnen en de congregatie in zijn geheel. In welk land wij ook bijeen kwamen, er gebeurde iets met je. Het is die vonk die overspringt. Je wisselt met elkaar idealen en ervaringen uit die voor jou van grote betekenis zijn in het leven. Het maakt niet uit dat je elkaar nog niet zo lang kent. Je verstaat elkaar van binnenuit. Je herkent iets van jezelf in de ander en omgekeerd.

Ontmoeten is

Ontmoeten is
de stap durven zetten,
je ware gezicht durven tonen,
je vrees en onzekerheid
opzij schuiven
en je vertrouwen
aan iemand schenken.
Weten dat je geborgen bent.

Ontmoeten is niet
veel vragen stellen,
aandringen of uitpluizen.
Ontmoeten is aanvoelen,
luisteren, stil worden.
Ontmoeten
geeft nieuwe horizonten
aan je leven.

Marielle Beusemans

Toespraak 50-jarig priesterfeest Martin van Moorsel

De Kapel (Eindhovense studentenkerk)

1 oktober 2017

“Cor unum et anima una”: het devies van jouw orde van Spiritijnen, maar zeker ook jouw persoonlijk motto: één van Hart en één van Geest.

Het is vanuit het besef dat we allemaal komen uit verschillende achtergronden, culturen, werelddelen, landen, religies met verschillende gebruiken en tradities, meningen en overtuigingen. Maar bijeengebracht in één grote gemeenschap, verbonden in de Geest.

Verscheidenheid is een rijkdom, we zien dat binnen ons werk bij TINT (Studentencommunity) aan de TU/e en Fontys Hogeschool, waar we met 97 nationaliteiten, met diverse godsdiensten en religies en culturen te maken hebben. En waar we met TINT gewaardeerd worden voor ons openstaan voor de ander, niet uitsluitend, maar uitnodigend. Eenheid betekent intrinsiek vrede, verzoening, vergeven, het betekent breken en delen, het leidt tot een betere wereld.

Wat een geweldig missionair ideaal waar jij aan bent begonnen, in 1967, als jonge twintiger. Met die fascinatie voor Afrika, voor andere continenten.

Vandaag de dag hoef je daar geen missionaris meer voor te worden, kan ik je vertellen, de fascinatie is er niet minder om. Je hebt bijna 20 jaar gewoond en gewerkt in Kameroen. Vorig jaar waren we als ESK op bezoek bij jou en je medebroeders in Gennep waar we de film documentaire zagen van “testament van een missie”. Een indrukwekkend testament, het gaf inzicht in de drijfveren van jou en je medebroeders.

De ESK maakte kennis met jou toen je eind jaren 80 naar Eindhoven kwam, bij het Missionair Team. Jouw aandachtsveld verlegde zich naar jongeren en hun visie op armoede, onderdrukking, rassendiscriminatie en zwakkeren in de samenleving. De jongerenreizen naar Tanzania en Brazilië, (waar destijds ook onze eigen zoon Wouter nog aan heeft deelgenomen) waren jouw ding.

In 1997 werd je door de ESK benaderd om toe te treden tot het pastoresteam van de ESK. Samen met Elisabeth kwam je tegelijkertijd in dienst bij ons. We herinneren ons Elisabeth uiteraard, onze gedachten gaan vandaag onbewust ook naar haar uit, nu we haar zo moeten missen.

In 2010 moesten jullie Gemert verlaten, een kasteel/klooster waar jouw wortels liggen, waar ook wij vaak hebben mogen vertoeven met workshops en gespreksavonden. Dat moet diep pijn gedaan hebben. Maar Gennep werd de nieuwe plek. We hoorden het nog recentelijk in een van deze Kapelvieringen van Berna: de ruimte waar je gemeenschap viert is ontzettend belangrijk, maar het blijven de mensen die er sfeer en inhoud aan geven. Ook vanuit Gennep ben je betrokken gebleven bij de ESK, al was de afstand wat groter. Tot vandaag ben je een van onze vaste voorgangers en daar zijn we erg blij mee.

50 jaar priester, bij ons in Limburg zeggen ze “50 jaar getrouwd met de kerk”. Een relatie die net als een huwelijk zijn ups en downs kent. Je hart moet gebloed hebben bij de vele

schandalen van de kerk, de pracht en praal die zo schrijnend afsteken tegen de armoede van de mensen waarvoor we ons inzetten, het bedrog en de intriges.

Mooi dat ook jij tegelijkertijd inspiratie en hoop put uit mensen als bisschop de Korte of Paus Franciscus, die ons de bescheiden kant laten zien van de kerk. Die ons vertrouwen versterken in dat devies van één van hart en één van geest.

Namens de vele besturen die de ESK intussen kent (parochie, Kapel, TINT) mag ik je hartelijk bedanken voor je inzet bij de ESK, nu al 20 jaar lang. Voor alles wat je ons hebt aangereikt en hebt laten zien, uit jouw leven, uit jouw overtuiging.

Uiteraard heb ik gezorgd voor een presentje: allereerst voor jou, als kenner van goede miswijn, twee mooie wijnen uit Afrika. Maar ik heb ook een boekje gevonden dat je hopelijk aanspreekt. De titel is: over moeder, paus Franciscus en andere verrassingen.

Het is een bundel korte verhalen over menselijke drijfveren, over relaties en over voorbestemming.

Dat jij voorbestemd was betwijfel ik geen moment.

Op naar de 60? In het interview met jou in ons laatste jaarverslag 2016 spreek je een wens uit richting De Kapel: blijf zoeken naar nieuwe wegen, naar ontdekkingen, maar met besef van je eigen identiteit en het behoud daarvan. Ik zou jou willen wensen: blijf ons nog een tijd volgen en begeleiden op die weg en geef af en toe aan waar we naar links en naar rechts kunnen gaan.

Voor nu ben ik vereerd je namens de ESK te mogen feliciteren met je 50 jarig priesterfeest. Proficiat.

uitgesproken door Sjef Ernes.

Brief van Iede de Lange uit Ethiopië

Beste Allemaal,

Ik hoop dat het jullie allen goed gaat. Hartelijk dank voor alle gelukwensen voor mijn verjaardag.

Hier is alles goed en vredig. Dat kan niet gezegd worden van het zuid-oosten, zo'n 150 km hier vandaan. De Garri en Borana staan tegenover elkaar en het minste of geringste incidentje leidt weer tot een schietpartij. De Garri zijn een groep geaffilieerd aan de Somaliërs en vormen een constante bedreiging voor de Borana. Er is dan ook geregeld een oproep aan de jonge mannen om de gelederen te komen versterken. Beide groepen proberen hun eigen territorium te verdedigen en van hoger hand uit laat men hen vaak maar wat aanrommelen.

Gelukkig is de regen nu eindelijk gekomen en dat zou mogelijk de gemoederen wat kunnen bedaren. Na

het feest van de Kruisvinding – een groot feest in Ethiopië – begon het hier en daar wat te regenen, maar nu is het overal hier in Borana gaan regenen en dat geeft de boer weer hoop.

Ik hoorde zojuist dat ongeveer zestig kilometer ten westen van Yabello een auto met chauffeur was meegesleurd door het water. Op weg naar Arba Minch ligt een grote zogenaamde "Irish Bridge".

Bij een gewone brug gaat het water er onder door, maar bij een “Irish Bridge” gaat het er overheen.

Ze worden meestal gebouwd in droge rivierbeddingen, waar alleen in het regenseizoen water door stroomt. Het is vaak een kwestie van even wachten tot het peil weer zakt, maar in dit geval had de man zich een beetje verkeken en werd hij met auto en al meegesleurd. Total loss. Gelukkig waren er geen andere inzittenden, maar elk leven telt.

De regen komt met bakken uit de lucht, alsof ze de schade in moeten halen.

Het mooie is dat regen blijde gezichten met zich meebrengt.

Laat het maar regenen.

De scholen zijn weer begonnen en dit jaar hebben we weer het gebruikelijke aantal van 50 jongens, maar bij de meisjes valt het tegen – slechts 13 meisjes zijn op komen dagen. De meesten voelen niets voor zo’n “Meisjes-Hostel”. Men wil op kamers wonen en eigen baas zijn. Het kost het gezin wel drie à vier keer zo veel, maar dat heeft men er schijnbaar wel voor over. Mogelijk dat we het komend jaar iets anders moeten proberen. Het is eigenlijk zonde om een dergelijk mooi gebouw met 50 bedden zomaar leeg te laten staan.

Hoe het ‘t komend jaar zal verlopen is niet duidelijk. Vanuit de regering wil men het buitenlands personeel steeds meer gaan beperken. Het valt dus nog te bezien of we er nieuw personeel bij kunnen krijgen. We zijn allemaal één-mans posten en de afstanden zijn te groot om allemaal bij elkaar te gaan zitten. Verder zit men weer te rommelen met leeftijden. Wie weet zit het er het volgend jaar wel op.

Als je bedenkt dat op een bevolking van bijna honderd miljoen de kerk hier acht honderd buitenlandse missionarissen telt, paters, broeders en zusters, dan vraag je je af waar men zich eigenlijk druk om maakt. Maar goed, de tijd zal het leren.

Toch geweldig wat zo’n regenbui uit de grond tovert.

Wat is er toch aan de hand met het Nederlands voetbal? Ze hebben het weer niet gehaald !

Ik wens jullie allemaal een mooie herfst toe. IEDE

Friesch Dagblad Zaterdag 2 september 2017

Zaaien op een plek waar het vuur van het geloof bijna uitgaat

Hoe is het om in Fryslân als geestelijke aan het werk te zijn? Voorgangers vertellen hoe hun levensverhaal verbonden raakte met Fryslân en de Friezen. Vandaag pater Charles Eba'a, pastoor in Heerenveen.

Auteur: Dick Vos

Een merkwaardige parallel is het. Pater Charles Eba'a (44) -bekend als pater Charles- groeide in Kameroen op in een dorp waar maar een paar families katholiek waren. De rest was protestants, overwegend evangelisch. Later, tijdens zijn studie in de stad, was hij lid van de HH. Petrus en Paulusparochie, een soort streekgemeente waar de priester hooguit één keer in de maand langskwam. Nu woont hij in Heerenveen, in het overwegend protestantse Fryslân. Hij werkt er voor de HH. Petrus en Paulusparochie, een kerkelijke gemeenschap die

een gebied beslaat waarin de plaatsen Heerenveen, Wolvega, Frederiksoord en Steggerda liggen.

Maar daarmee houden de overeenkomsten wel op. Kameroen of Heerenveen, Afrika of West-Europa, vertegenwoordigen een wereld van verschil. In Kameroen was geloven een feest. In zijn dorp gingen de mensen op zondag eerst naar de katholieke dienst. „Daarna ging iedereen naar een tweede dienst bij de protestanten”, vertelt Eba'a. Allemaal diensten met veel beweging, zang en dans. En dat mist hij wel in Nederland. „Van mij mag het allemaal

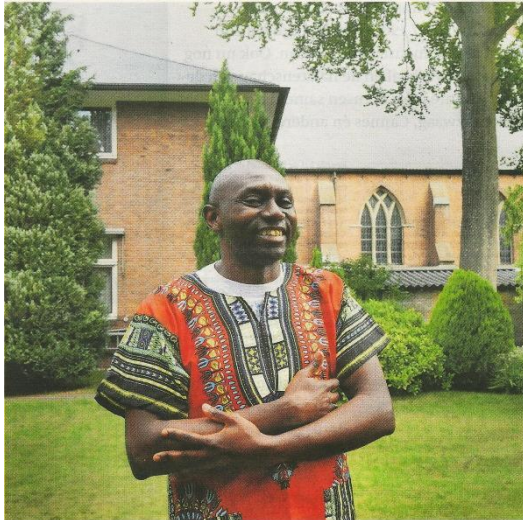

Foto: Matchje Andringa

wel wat minder statisch. De hele tijd op één plek staan tijdens de preek, vind ik niet zo prettig eigenlijk. Maar daar staat dan de microfoon en iedereen moet alles goed kunnen verstaan. In Nederland lijken de mensen bang te zijn om last van de nek te krijgen in de kerk. Na een uur en een kwartier gaan ze op hun horloge kijken en als de dienst niet precies zo gaat als in het liturgieboekje staat, worden ze onrustig."

Als voorganger loop je het risico daarin gevangen te raken, vindt hij. „Zelf houd ik wel van een beetje humor in de kerk, maar daarover verwonderen sommigen zich ook. Terwijl humor niet betekent dat je de zaak niet serieus neemt. Ik heb de neiging me te laten leiden door de Geest

en doe zoals het in me opkomt. Ik stel mensen dus ook wel eens vragen tijdens de kerkdienst. Maar daar moet je ook mee oppassen. Mensen willen hier niet voor het blok gezet worden. "Het gemis aan spontaniteit en vreugde in de kerk is groot in Nederland, vindt Eba'a. Er is veel vroomheid, maar die bestaat vooral uit stille ingetogenheid. En daar red je het niet mee in de kerk. „Niet voor niks trekken de evangelische kerken ook in Nederland veel meer mensen."

Laag pitje

De blijdschap terugbrengen in de kerk is daarom een van de doelen die pater Charles zich stelt. Het maakt deel uit van zijn taak als missionaris, want zo ziet hij zichzelf. Nadat hij in Kameroen eerst een tijd lid geweest was van een orde die vooral gericht was op contemplatief leven -vergelijkbaar met traditionele kloosterorden in Europa- koos hij later bewust voor de internationaal opererende Congregatie van de Heilige Geest, oftewel de orde van de spiritijnen. „Dat is een missionaire orde die zich door de Vader geroepen weet de wereld in te gaan - de straat op - om in navolging van zijn Zoon de blijde boodschap van het Koninkrijk te verkondigen." Ze richten zich daarbij vooral op de armen, degenen die niet of nauwelijks iets van de Bijbelse boodschap gehoord hebben.

Moet je daarvoor naar Nederland komen? Ja, vindt Eba'a. „Het christendom dat vanuit Europa naar Afrika gebracht is, blijkt hier op een laag pitje te staan. Als Afrikaan ga je je dan haast afvragen of de Europeanen je belazerd hebben; zelf hebben ze zich afgekeerd van wat ze in het verleden vol vuur brachten." Maar je kunt er ook anders naar kijken. Nu de Afrikaanse kerk vrucht draagt, kan ze op haar beurt Europa helpen om te zorgen dat ook daar de vrucht van het geloof eetbaar blijft, aldus Eba'a.

Angst

Spiritijnen vinden het enerzijds belangrijk de wereld in te trekken, en de wereld - de mensen - door directe aanwezigheid van dienst te zijn. Anderzijds doen ze dat steeds vanuit een

gemeenschap, een christelijke leefgemeenschap, die bij voorkeur multicultureel samengesteld is. „We willen laten zien dat samenleven met mensen met verschillende culturele achtergronden kán en ook dat samen christen zijn kán. We willen laten zien dat het niet nodig is om bang te zijn voor de ander of voor wat anders is. Er is te veel angst.”

De oude pastorie in Heerenveen vormt hiervoor de basis voor Eba'a. Hij woont er samen met ordegenoot Leo Gottenbos. Die was jarenlang priester in Brazilië, maar ook hij werkt nu in de Petrus en Paulusparochie in Heerenveen. Over een tijdje zal de gemeenschap verder uitgebreid worden met een Nigeriaanse priester. Die is nu bezig met de Nederlandse taal, z'n inburgeringscursus en zijn toelating tot Nederland. Waarschijnlijk mede uit angst voor religieus extremisme valt het helemaal niet mee om als missionaris toegelaten te worden, weet hij. „De IND weet soms niet wat een congregatie is of begrijpt totaal niet wat wij komen doen.”

Het samenleven in een gemeenschap waarvan ook een Nederlander deel uitmaakt, maakt dat je je eigen houding en het gedrag van de mensen met wie je werkt kunt toetsen, weet Eba'a. „Leo legde me uit dat sommige mensen hier het onprettig vinden wanneer je langskomt zonder dat je een afspraak gemaakt hebt. Hij wees me er ook op, toen we met de jeugd een carwash wilden organiseren om geld in te zamelen, dat het goed was om even na te gaan of daar misschien een vergunning voor nodig was. Hoe lang je ook in Nederland bent, dat soort dingetjes blijven toch voorkomen.

Zaaien

Pater Charles is anderhalf jaar in Heerenveen nu, maar al elf jaar in Nederland. Daarvoor studeerde hij filosofie in Gabon en theologie in Nigeria. Bij zijn orde had hij aangegeven dat hij wel in Brazilië zou willen werken; hij zou bijvoorbeeld graag Portugees leren. Ook België stond op z'n lijstje, want Frans sprak hij al, en ook wilde hij wel in Gabon aan het werk. Maar de orde besloot anders.

Vanuit Rome kwam het bericht dat ze Nederland een geschikte plaats voor hem vonden. Dat kwam als een verrassing, maar als de orde je stuurt... In Nederland wachtte hem echter een warme ontvangst, onder anderen door de vroegere algemeen overste, pater Frans Timmermans. Dat is de oom van de eurocommissaris, met net zo'n talent voor talen als zijn neef. Dat maakt een enorm verschil, hoe je ontvangen wordt, aldus Eba'a.

In Nederland ging hij eerst aan het werk in een parochie in Rotterdam-Zuid. Daar bleken veel Antilliaanse christenen te wonen, en hij besloot Papiaments te leren. Onder de Antillianen speelde eenzelfde problematiek als waar hij zelf mee te maken had; balans houden tussen de cultuur waar je uit komt en waar je in terechtgekomen bent. Hij benadrukt hoe belangrijk het is om feeling te houden met je eigen cultuur, met je wortels. Hij zag en herkende dat ook bij de Antillianen. Net als Afrikanen gaan die in den vreemde eerst op zoek naar hun kerk. Dat is basis en vertrekpunt, het centrum van hun netwerk.

Het nam niet weg dat Eba'a het na bijna tien jaar in Rotterdam tijd vond om verder te trekken. „Anders loop je het risico wortel te schieten, en dat past niet bij de roeping van een missionaris.” De Nederlandse afdeling van de congregatie maakte toen een lastige tijd door, maar vooral de jongere ordeleden vonden dat ze de schouders eronder moesten zetten en dat ze zich moesten verspreiden om op verschillende plekken te zaaien, te vertellen van hoop en te verkondigen dat de steppe zal bloeien. Ook in Fryslân dus, en daarvoor werd Eba'a gevraagd.

Samen kerk zijn

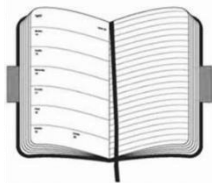
Natuurlijk is het in het noorden van het land anders dan in Rotterdam. Maar ook hier zijn culturele verschillen. Dat ziet Eba'a bijvoorbeeld in de verschillende plaatsen die in de

parochie liggen. In Frederiksoord is de cultuur echt anders dan in Heerenveen. „En in Heerenveen zelf lopen misschien wat minder mensen rond met een donkere huid, maar ook hier zijn mensen met heel verschillende achtergronden. Sinds vorig jaar hebben we hier van Pinksteren een feest der culturen gemaakt, en aan de hapjes en de drankjes zie je dan waar mensen vandaag komen. Op zo'n moment krijgen die mensen dan ook de mogelijkheid om iets te doen in de kerk, terwijl ze op andere momenten vaak niet komen, omdat de taal een probleem is."

Eba'a heeft gemerkt dat zijn eigen aanwezigheid dan soms een gunstig effect kan hebben. „Als ze zien dat er ook plaats is voor mij -ook iemand uit een andere cultuur- dan moet er toch ook plaats zijn voor hen?"

Ook op trouwe kerkgangers en jongeren kan zijn persoonlijkheid -jong, priester en Afrikaans- een verfrissend effect hebben, weet hij. „Doordat mijn aanpak wat anders is, zien mensen dat het ook best anders kan in de kerk en daardoor ontstaat openheid. Er wordt veel te vaak vastgehouden aan hoe het altijd geweest is, terwijl het vuur van het geloof hier toch bijna uitgaat. Ouderen hebben zich in het verleden afgezet tegen de kerk en de kerkelijke structuren, die hebben de kerk achter zich gelaten, en nu staan de jongeren met lege handen. Ik wil graag iets terugbrengen van het geloof, op een manier die nu past."

De kerk inspireren en doen opleven is niet alleen een taak voor priesters, vindt pater Charles. In tegendeel. De kerk in Europa moet juist leren in deze tijd dat kerk-zijn niet afhankelijk is van de aanwezigheid van geestelijken. „Als je met een paar mensen bij elkaar bent als christenen - met twee of drie in zijn Naam al - kun je kerk zijn. Gewoon samen doen."

DAGBOEK oktober 2017

- 1 okt. In januari 2017 heeft de studentenkerk in Eindhoven de kapel van het oude Augustinianum verlaten en kerkt sindsdien in de Johanneskerk (PKN). Vandaag gaat Martin van Moorsel daar voor in een oecumenische viering, waarin tot zijn verrassing ook aandacht besteed wordt aan zijn 50-jarig priesterfeest.
- 2 okt. Sterfdag van onze stichter Claude François Poullart des Places. Veel medebroeders, zusters, vrienden en lekenmedewerkers zijn in Gennep aanwezig bij de plechtige viering van deze herdenkingsdag, waarin Toon Jansen voorgaat. In zijn overweging besteedt Toon aandacht aan het derde thema (leven in gemeenschap) van het animatieprogramma, dat ons is voorgesteld door het Algemeen Bestuur (U vindt de tekst van deze overweging elders in dit nummer). Dank aan Toon voor deze inspirerende viering. Na de viering wordt de dag voortgezet met het traditionele aperitief en een heerlijk lopend buffet. Zodra dit feestelijk gedeelte van de dag ten einde is verplaatst het bestuur zich naar de vergaderzaal voor zijn wekelijkse vergadering.
- 3 okt. De provinciaal van Kongo-Brazza, pater Toussaint Ngoma Formaten, brengt een kort bezoek aan Gennep, maar het bezoek blijkt toch lang genoeg om het provinciaal bestuur te ontmoeten en een onderhoud te hebben met onze twee Kongolese medebroeders Alphée Mpassi en Alexis Ndzaloma.

Stephen Mouwen waart vandaag weer als een geplaagde “wegenwachter” rond door Spiritijnenhof om de links of rechts van de digitale snelweg gestrande computerslachtoffers weer op gang te helpen. Zijn kennis en bekwaamheid worden danig op de proef gesteld, maar hij schijnt voor ieder probleem een oplossing te hebben. Dit geeft ons “amateur-computeraars” een gerust gevoel voor de toekomst. Stephen, bedankt voor je beschikbaarheid.

- 4 okt. Marcel Uzoigwe vertrekt vandaag voor een verblijf van 8 dagen met een projectgroep van “Programma Uitzending Managers” (PUM) naar Ghana. PUM helpt bedrijven en instellingen in ontwikkelingslanden, die te kampen hebben met organisatie- en managementproblemen. Nederland beschikt over een miljoen experts die graag belangeloos willen helpen bij de oplossing van die problemen. Hun activiteiten komen ten goede aan armoedebestrijding en de duurzame ontwikkeling van een sociale markteconomie op vier continenten. PUM streeft naar positieverbetering van bedrijven, uitbreiding van werkgelegenheid en toepassing van schone productieprocessen.

Pater Chima Anyaeze bezoekt vanmiddag met de Nigeriaanse broeder Jo ons kerkhof in Gemert en onze gemeenschap in Gennep. Broeder Jo was de naaste medewerker van Klaas Hettinga bij de bouw van SIST (grootseminarie) in Nigeria. Jo wilde de graven van Klaas en van Jan van Schaik bezoeken.

Vanavond komt pater Innocent Izunwanne, regionaal overste van Duitsland, met de provinciaal van Zuid-Oost Nigeria, pater Gregory Ikechukwu Olikenyi naar Gennep. Deze komt om de Nigeriaanse medebroeders van zijn provincie, die hier in Nederland werkzaam zijn, te bezoeken. Met Koos Gordijn gaat hij vanavond naar Berg en Dal om daar zijn landgenoten Cyril en Callistus te ontmoeten.

In het Boerenbondsmuseum in Gemert heeft een evaluatie plaats van de door de VVV georganiseerde rondleidingen op het kasteel. Deze zelfde mensen willen het komend jaar maandelijks weer graag een of twee rondleidingen verzorgen. Bij deze bijeenkomst zijn namens de congregatie Gerard Spierings, Martin van Moorsel en Piet Delisse aanwezig.

- 5 okt. Na een onderhoud met het Provinciaal Bestuur brengt Koos Gordijn de provinciaal van Zuid-Oost Nigeria, pater Gregory Ikechukwu, naar Rotterdam. Van hieruit zal hij morgenvroeg per trein doorreizen naar Brussel.

Om 10 uur is er in Gennep een bijeenkomst van de Missionaire Werkgroep. Zij buigt zich over een artikel van Gerard Moorman: “Het is verkeerd om de aarde te vernietigen en het is verkeerd daaraan te verdienen”.

In de namiddag heeft Koos Gordijn een onderhoud met de bisschop van Rotterdam, Mgr. Hans van den Hende.

Bij het Missionair Team in Eindhoven komen vanavond de medestanders bijeen voor een moment van bezinning dat besloten wordt met een viering. Er ontstaat een levendige discussie over de gespannen relatie tussen president Donald Trump en de Noord Koreaanse leider Kim Jong-un, waarbij hun taalgebruik steeds dreigender wordt.

- 6 okt. De laatste tijd heeft de voorraad meubels en andere overvloedige huisraad, die in de parkeerkelder een voorlopig onderdak heeft gevonden, dusdanige afmetingen aangenomen, dat er nodig geruimd moet worden. Daar heeft onze “ruimploeg” bestaande uit Gerry Aben, Martin van Moorsel en Koos Gordijn vandaag werk van gemaakt. De Kringloop van Gennep heeft vandaag reeds een groot gedeelte

meegenomen en ze hebben ons toegezegd dat ze over een week de rest komen ophalen. Daarna hebben wij weer de ruimte om opnieuw te beginnen met verzamelen.

Koos Gordijn bezoekt onze gemeente in Heerenveen, waar onlangs ook Titus Ikyomke zijn intrek heeft genomen. Titus is vol ijver begonnen aan zijn integratie in dit onbekende land en noteert naarstig Friese "schwere" woordjes in een speciaal tot dit doel aangeschaft schriftje. Titus, succes ermee!

10 okt. Jos van den Bosch, diaken van de Parochie Sint Willibrordus in Gemert-Bakel, komt met de secretaresse van de parochie naar Gennep om in overleg met enkele medebroeders het vieringenrooster voor de verschillende kerken op te stellen. Met wat passen en meten ligt er na anderhalf uur zweten weer een aanvaardbaar werkplan op tafel.

De redactiecommissie van Spinet zit intussen elders rond een andere tafel te passen en te meten voor het volgende nummer en ook hier ziet men na een uurtje de verlossende witte rook opstijgen.

11 okt. In Spiritijenhof in Gennep worden in de soos de laatste indrukwekkend grote lampenkappen verwijderd en vervangen door nieuwe plafonnières. Voordelen: meer licht en minder kans om tegen de lamp te lopen. Mocht er nog iemand rondlopen die nostalgische gevoelens koestert t.a.v. deze indrukwekkend grote lampenkappen, dan kan hij in de kringloopwinkel van Gennep waarschijnlijk vertroosting vinden, want daar hebben zij een ereplaats gekregen.

12 okt. In Den Bosch neemt Martin van Moorsel deel aan een bijeenkomst van OPR (Overleg Priester Religieuzen). Het thema van deze samenkomst is: Jonge religieuzen en nieuwe missionarissen.

15 okt. "Over grenzen heen gaan" is het thema van het kloosterweekend van de medestanders in het klooster van de zusters Birgittinessen in de binnenstad van Weert. Het is een inspirerend weekend geworden, bestaande uit meditatie, bijbeluitleg over de ontmoeting van een Kanaänitische vrouw met Jezus (Mattheüs 15,15-22), liederen, gespreksgroepen, en een ontmoeting met een zuster Birgittines uit India. Dank zij het mooie weer kan een groot gedeelte van het programma in de mooie binnentuin afgewerkt worden.

Dit weekend staat Gennep in het teken van de jaarlijkse kermis, de laatste van de gehele regio. De meest in de smaak vallende attractie is waarschijnlijk wel de oliebollenkraam, waar constant zo veel mensen voor staan te dringen, dat je de indruk krijgt dat ze gratis worden uitgedeeld.

16 okt. Gennep: De dag begint weer met de wekelijkse vergadering van het bestuur. In de namiddag is er een bijeenkomst van het bestuur met degenen die zijn aangesteld als persoonlijk begeleider van nieuwe medebroeders: het gaat om een uitwisseling van algemene ervaringen. Het is een verhelderend gesprek geworden.

Albert de Jong komt vanavond in Gennep aan in gezelschap van pater Francis Ayodele Ayeni, provinciaal van de Provincie Nigeria Noord-West. Francis heeft de gemeente van Berg en Dal bezocht en met Albert enige zaken geregeld betreffende Charles Ayogi, een van zijn medebroeders, die in februari met zijn theologiestudie zal beginnen aan de Radboud Universiteit in Nijmegen. Francis heeft vanavond een onderhoud met het provinciaal bestuur, morgenvroeg reist hij weer door naar andere oorden.

18 okt. Het heerlijke zonnige herfstweer zet door en iedereen profiteert ervan, hetzij om een wandelingetje te maken of om even op zijn fiets te springen. Je ziet zelfs weer medebroeders buiten op ons terras zitten. Hoe lang zal ons dit nog gegund zijn!

19 okt. Marcel Uzoigwe vertrekt naar Brussel voor een driedaagse bijeenkomst van de Europese Spiritijnse Commissie voor Vrede, Gerechtigheid en Heelheid van de Schepping.

Om 13.15 uur staat het Norbertusbusje bij Spiritijnenhof voor de deur. Reisdoel: een bezoek aan meerdere watermolens langs het riviertje de Dommel. De meest stroomopwaarts gelegen te bezoeken watermolen ligt in Overpelt (België). De reizigers besluiten om maar met de watermolen in Overpelt te beginnen en vervolgens de stroomrichting van de Dommel te volgen tot in Eindhoven. Eenmaal de Belgische grens gepasseerd raakt men helaas al snel het spoor bijster. Het wegennet wordt een doolhof en ook de Dommel zelf lijkt haar normale loop verlaten te hebben. Bovendien is het weer een beetje guur en mistig en dus echt niet het ideale watermolenweer. Toch komen zij in de loop van de middag bij enkele watermolens uit en vinden gelukkig ergens op de oever van de Dommel een gezellig warm koffiehuis met heerlijk gebak, wat de stemming in het busje meteen een paar graden opkrikt. De tocht heeft wel wat langer geduurd dan voorzien, maar om 18.30 uur, 1 uur later dan gepland, is iedereen weer gezond en vooral blij terug in Gennep.

20 okt. In Apeldoorn heeft vandaag een reünie plaats van ongeveer 35 Nederlandse vrijwilligers en enkele spiritijnen, die in Oost Kameroen werkzaam zijn geweest. Velen hebben elkaar al in geen 30 of 40 jaar meer gezien. Het wordt dus een dag van delen van vaak gemeenschappelijke herinneringen en van elkaar bijpraten over het verloop van het leven daarna. Wat in die gesprekken opvalt is dat de meeste van deze vrijwilligers, na hun verblijf in Oost Kameroen, opnieuw elders in Kameroen of in een ander Afrikaans land werkzaam zijn geweest. Indertijd was er een goede samenwerking en waren er goede contacten tussen deze vrijwilligers en onze broeders en paters. Het is vandaag nog leuk om te horen hoe zij de opvang op de verschillende missieposten indertijd hebben gewaardeerd. Met veel respect en waardering spreken zij nog over Mgr. Lambert van Heijgen, op wiens initiatief de Nederlandse vrijwilligers naar Kameroen zijn gegaan. Maar ook de namen van Koos Blommestein, Jan Verberne, Wout Engbers, Kees Gijsbers sr., Lex Pastor, (dikke) Henk Diependaal, Willem van Beers, Jan Woolderink enz. hoor je in de conversaties regelmatig opklinken. Enkele voor ons bekende aanwezigen op de reünie zijn o.a. Martien en Tiny Admiraal, Kees Gijsbers, Jaap en Els Wormer, Louis Verhaag en Martin van Moorsel. Clemens en Marleen van Kuijk moesten vanwege de begrafenis van de oudste broer van Clemens verstek laten gaan. We kunnen terugzien op een zeer prettige bijeenkomst, waarbij de vele vriendschapsbanden uit het verleden weer een verdiepende update ondergaan hebben.

21 okt. Te midden van zijn familie, vrienden, oud-klasgenoten en medebroeders viert Albert de Jong vandaag hier in Gennep zijn 40-jarig priesterfeest. Een grote sterke delegatie uit Sint Nicolaasga is vanmorgen al vroeg vanaf de oevers van het Friese Tjeukemeer op weg gegaan om dit feest met haar aanwezigheid op te luisteren. De huisgenoten van Albert, te weten Alphée Mpassi, Jean-Luc Mvondo en Candido Luhuma, gaan met Albert mee voor in de plechtige viering. Na de viering is er een gezellige receptie, gevolgd door een heerlijk lopend buffet.

23 okt. Bij het Missionair Team in Eindhoven heeft vandaag een studiedag plaats bestemd voor alle nieuwe en actieve medebroeders over het thema: "Seksualiteit en spiritualiteit, bescherming minderjarigen en verklaring omtrent gedrag". De dag wordt geleid door broeder Johan Muijtjens FIC. De deelnemers blijken erg tevreden te zijn over het verloop en de inhoud van deze studiedag.

In Gennep is er in de morgenuren een bijeenkomst van de huisraad die in de namiddag gevolgd wordt door een gemeentelijk gesprek.

24 okt. De meeste appartementen van Spiritijnenhof zijn vandaag voorzien van een digitale Ziggo-aansluiting van de TV. Helaas zijn er een paar appartementen, waar dat vandaag niet gelukt is, maar die komen morgen zeker aan de beurt.

25 okt. Rond 13.30 uur krijgen wij in Gennep bezoek van Joke van Asseldonk uit Boerdonk, een goede bekende van de spiritijnen uit Gemert. Zij komt ons één à twee keer per jaar in Gennep opzoeken om te zien of wij in Gennep al geaard zijn en om de laatste nieuwtjes van Boerdonk en Gemert te vertellen. Het is altijd een plezier om door haar teruggeleid te worden naar de Cokse baan en in gedachten met haar een "bekske" koffie te gaan drinken in "Het Mirakel" bij Ger Coppens in "Boerring".

26 okt. Klokslag 12 uur verschijnt de koning, omringd door het nieuwe, vers beëdigde nieuwe kabinet "Rutte 3" op de trappen van paleis Noordeinde. Veel nieuwe gezichten en nieuwe namen waaraan wij de komende 3.5 jaar kunnen wennen, als zij de rit tenminste uitzitten. Wij wensen hen heel veel wijsheid, moed en succes toe. Vanmiddag heeft er een goed gesprek plaats van twee leden van het bestuur met pastor Rikhof van de Cenakelkerk in de H. Landstichting. Hij is bereid om onze jonge medebroeders die in Berg en Dal Nederlands studeren in te leiden in het Nederlandse parochiepastoraat. Hierna hebben de bestuursleden een gesprek met alle medebroeders van onze gemeente in Berg en Dal.

Toon Jansen en Toon Gruijters bezoeken vandaag in Zeist een ex-medebroeder, Cor Kavelaars, die indertijd in het bisdom Tefé (Amazonegebied) werkzaam is geweest. Op de terugweg hebben ze en passant in Tiel een bezoek gebracht aan onze medebroeder Ben Rutten.

28 okt. Met het oog op het a.s. feest van Allerheiligen en Allerzielen is vandaag en morgen in de namiddag ons kerkhof op het kasteel te Gemert open. Piet Delisse zal daar aanwezig zijn om de familieleden van onze overleden medebroeders de gelegenheid te geven om het kerkhof te bezoeken.

30 okt. Marcel Uzoigwe en Martin van Moorsel hebben vanmiddag in Den Bosch een gesprek met Mgr. De Korte. In de avond wordt de film "Testament van een Missie" in de Heilige Hartkerk te Veghel (sinds kort "Meierijstad" geheten) gedraaid. Daar zijn een viertal spiritijnen bij aanwezig.

Jarigen in november

1	Jo van de Laar	11	John Onoja	19	Ineke Eisenburger
	Theo ten Brink	13	Jan Bindels		
9	Siebren de Lange	16	Diane Waarma		